

Iva Pasini Tržec, Strossmayerova galerija starih majstora HAZU, Zagreb

O sudbini jedne zagrebačke zbirke

Kamila (1902.-1998.) i Eugen Radovan (1874.-1947.) posjedovali su značajnu umjetničku zbirku u kojoj su bile zastupljene umjetnine od antike do kasnoga baroka. Analizom različitih arhivskih fonda moguće je rekonstruirati različite faze i metode razvlačivanja, no ne i sudbinu čitave zbirke.

Uspostavom Nezavisne Države Hrvatske zbirka Radovan je popisana te su načinjene fotografije interijera njihove vile na Josipovcu u Zagrebu, koju je zaposjeo njemački Wehrmacht, čiji su oficiri ukrcaли i odvezli pet umjetničkih predmeta. Ipak većina je umjetnina dočekala kraj rata u prostoru vile te je proglašenjem Federativne Narodne Republike Jugoslavije zbirka Radovan registrirana i zaštićena kao 'privatna zbirka javnoga značaja' čime se trebala osigurati ne samo zaštita predmeta, već i njihova razmještaja, a time i čitava stanica. Usprkos tome Kamili Radovan je početkom 1949. godine vila oduzeta, a njezina je zbirka pohranjena isprva u Muzeju grada Zagreba, a potom 1955. u Muzej za umjetnost i obrt.

Veći broj umjetničkih predmeta ipak je bio vraćen vlasnicima, ali ne i najznačajnije slike starih majstora. Međutim zgradu u Basaričekovoj 24, kamo je Kamila Radovan bila primorana useliti, kupila je 1976. godine Skupština grada Zagreba za smještaj zbirke Ante Topića Mimare te je Kamila Radovan ponovno morala iseliti. Tom je prilikom međutim uspjela isposlovati otkup 11 umjetnina uz dozvolu za izvoz 60-ak umjetničkih predmeta u Beč.

Sudbina zbirke Radovan rječito je svjedočanstvo poslijeratne pre-raspodjele stambenoga fonda te posjedično tome i rasparčavnja zbirke.

Izvori:

Hrvatski državni arhiv, Ministarstvo prosvjete Narodne Republike Hrvatske, HR-HDA-291; Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Zbirka starije grada, MK-UZKB-SA-ZSG, 1941. Fototeka, MK-UZKB-F; Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode, Odjel za dokumentaciju, Zbirka Radovan: Yugoslavian Fine Arts Claims made to Austria, property of Kamilla Radovan, <https://www.fold3.com>; Iva Pasini Tržec, "Private Collections of Public Interest" in Zagreb and Their Destiny under Socialism, izlaganje na međunarodnoj konferenciji "Dispossessions of Cultural Objects between 1914 and 1989/1991 - Alpe Adria Region in Comparative Perspective", Ljubljana, 19.-21. ožujka 2018. Goudstikker, d' Amsterdam, exposée dans les localités du Schilderkundig Genootschap 'Pulchri Studio', La Haye, novembar 1919, katalog izložbe, Haarlem, 1919., kat. br. 99; Catalogus van de Collectie Goudstikker, katalog izložbe, Rotterdam, 1919., kat. br. 75

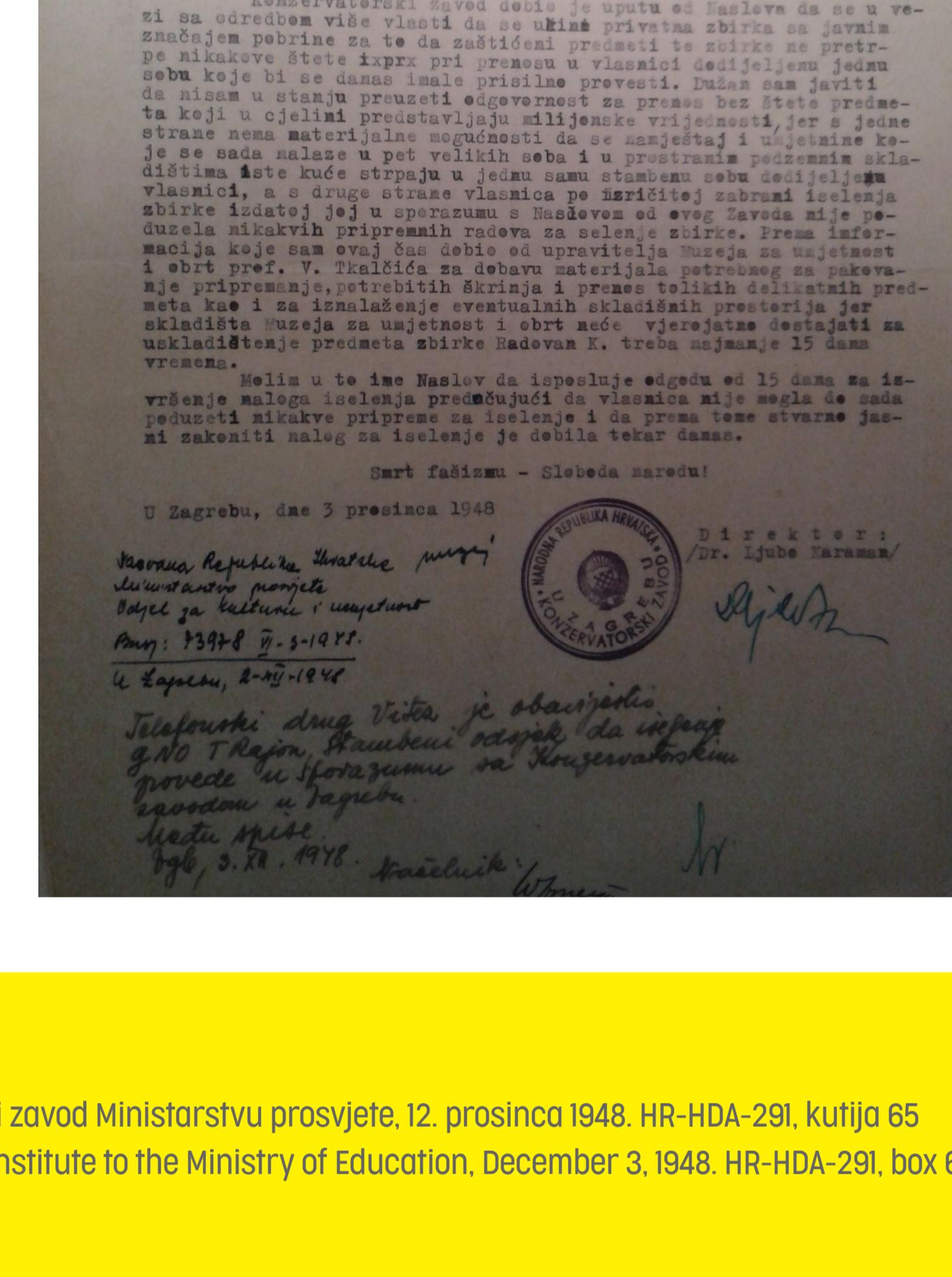
Interijer vile Radovan, Josipovac (Mošinsko, današnja Nazorova 56), 1941. (foto: Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine - Fototeka, MK-UZKB-F, Zbirka Radovan, inv. br. 8899)

Interior of the Radovan Villa, Josipovac (Mošinsko, today's Nazorova 56), 1941 (photo: Ministry of Culture, Department for the Protection of Cultural Heritage - Photo archive, MK-UZKB-F, Radovan collection, inv. no. 8899)

Interijer vile Radovan, Josipovac (Mošinsko, današnja Nazorova 56), 1941. (foto: Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine - Fototeka, MK-UZKB-F, Zbirka Radovan, inv. br. 8900)

Interior of the Radovan Villa, Josipovac (Mošinsko, today's Nazorova 56), 1941 (photo: Ministry of Culture, Department for the Protection of Cultural Heritage - Photo archive, MK-UZKB-F, Radovan collection, inv. no. 8900)

Konzervatorski zavod Ministarstvu prosvjete, 12. prosinca 1948. HR-HDA-291, kutija 65

Conservation Institute to the Ministry of Education, December 3, 1948. HR-HDA-291, box 65

Interijer stana Kamile Radovan, Basaričekova ulica 24, Zagreb, 1976., Gradska zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode, Odjel za dokumentaciju, Zbirka Radovan, negativ 25940

Interior of Kamilo Radovan's apartment, Basaričekova Street 24, Zagreb, 1976. City Institute for the Conservation of Cultural and Natural Heritage, Department for Documentation, Radovan Collection, negative 25940

Interijer stana Kamile Radovan, Basaričekova ulica 24, Zagreb, 1976., Gradska zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode, Odjel za dokumentaciju, Zbirka Radovan, negativ 25931

Interior of Kamilo Radovan's apartment, Basaričekova Street 24, Zagreb, 1976. City Institute for the Conservation of Cultural and Natural Heritage, Department for Documentation, Radovan Collection, negative 25931